

Vlaamse overheid

Ministerieel besluit tot voorlopige aanduiding van de ankerplaats Polder en kasteel van Hingene te Bornem

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING EN RUIMTELIJKE ORDENING,

Gelet op het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004 en 10 maart 2006;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 27 juli 2004 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, gewijzigd bij de besluiten van 15 oktober 2004, 23 december 2005, 19 mei 2006 en 28 juni 2007;

BESLUIT:

Artikel 1. Polder en Kasteel van Hingene te Bornem wordt voorlopig aangeduid als ankerplaats overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg, gewijzigd bij de decreten van 21 oktober 1997, 18 mei 1999, 8 december 2000, 21 december 2001, 19 juli 2002, 13 februari 2004 en 10 maart 2006.

Art. 2. § 1. Het algemeen belang dat de aanduiding verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd:

1° natuurwetenschappelijke waarde: De wetenschappelijke waarde van deze ankerplaats wordt bepaald door haar ligging in de alluviale vlakte van de Schelde en deels langs de rand van de zandrug die deze vallei afbakent. Als gevolg hiervan wordt het gebied gekarakteriseerd door verschillende milieugradiënten, gaande van vochtige bodems op klei over matig vochtige bodems met zandleem tot droge bodems op zand. De aanwezigheid van deze verschillende milieus geeft ontstaan aan een grote diversiteit in de vegetatie met gemengd loofbos, wilgenstruwelen, moerassige zones en waterplassen. De variatie, uitgestrektheid en rust die eigen zijn aan het gebied, maken dit landschap tot een waardevolle habitat voor verschillende vogelsoorten. De door het gebied verspreide plassen en grachten zorgen daarbij voor geschikt habitat voor amfibieën;

2° historische waarde: De perceelsstructuur en het dijken- en wegenpatroon van dit landschap komen vandaag nog grotendeels overeen met wat we terugvinden op de kaart van Ferraris uit 1777. Het domein d' Ursel werd al in 1120 vermeld als omwalde hoeve; mogelijk klimt het zelfs op tot een omwalde schranshoeve uit de Frankische kolonisatietijd. Het huidige kasteel gaat terug tot de periode 1756-1769, toen het oorspronkelijk 16de-17de eeuwse gebouw grondig werd vernieuwd. De aanleg van het gehele domein, met een kasteelpark, parkbossen, dreven en bijhorend jachtgebied zijn de getuigen van diverse tuinarchitectonische stijlen die dateren van de 16de eeuw tot vandaag. 'De Casteleyn, eertijds een paardenstalling, werd opgetrokken in het begin van de 19de eeuw. De Parochiekerk St.-Stefaan, een neogotische kruisbasiliek, werd op het einde van de 19de eeuw opgetrokken, doch met integratie van delen van de oude kerk uit 1687;

3° esthetische waarde: De combinatie van het gaaf bewaarde kasteel met omgevend park, binnen een sterk gesloten valleigebied vormt een visueel aantrekkelijk geheel. De structuur van een belangrijk gedeelte van deze ankerplaats werd dan ook bepaald in functie van de beleving ervan. De aanwezigheid van vele verschillende biotootypen en gawe, waardevolle bouwkundige elementen in het gebied dragen wezenlijk bij tot de belevingswaarde;

4° sociaal-culturele waarde: Het gehucht Buitenland is bekend omwille van de vroegere handel in wissel en manden die hier midden de 19de eeuw tot bloei werd gebracht;

5° ruimtelijk-structurerende waarde: De verbondenheid tussen de gesloten polder en het kasteeldomein resulteert in een aaneensluitende 'groene ruimte' die vertrekt vanaf de Schelde en in zuidwaartse richting letterlijk het centrum van Hingene binnendringt. Opvallende structurerende elementen in dit landschap zijn het complex van winter- en zomerdijken, de wielen, de repelvormige percelering, alsook de hoefijzervormige dreven.

§ 2. De landschapskenmerken die typisch zijn voor de ankerplaats, met inbegrip van de ruimtelijke kenmerken die eigen zijn aan de waarden zijn de volgende:

1° Het oostelijke poldergebied (Schellandpolder en Oudbroekpolder):

- a) Het behoud van de kenmerkende landschapsstructuur door het behoud van de repel- en blokvormige percelenstructuur en het bijhorende netwerk van afwateringssloten;
- b) Het behoud en beheer van het hoofdafwateringssysteem;
- c) Het behoud en het beheer van de aanwezige landschapselementen, in het bijzonder de wielen, waterpartijen en poelen, en de dreven, houtkanten en bomenrijen;
- d) Het behoud en het beheer van de loofbosaanplanten en van de populierenaanplanten, met een geleidelijke overgang naar een inlandse loofbosbegroeiing;
- e) Het behoud, het beheer en het gerichte herstel van de (aan de buitenrand gelegen) wei- en akkerlandcomplexen, en van geïsoleerde wei- en akkerlanden, inclusief hun structuurrijkdom;
- f) Het behoud en onderhoud van het onverhard wegenpatroon;
- g) Het behoud en het beheer van de historische dijkenstructuren;

2° Het centrale poldergebied (Hingenebroekpolder):

- a) Het behoud van de kenmerkende landschapsstructuur door het behoud van de blokvormige percelenstructuur en het bijhorende netwerk van afwateringssloten en door het behoud en beheer van de drevenstructuren, in het bijzonder het centrale hoefijzervormige drevencomplex;
- b) Het behoud en het beheer van de Notelaer met aanhorigheden, zijn infrastructuur en zijn het parkachtige domein, inclusief het zicht op en zijn relatie met de Schelde;
- c) Het behoud en het beheer van de aanwezige landschapselementen, in het bijzonder de wielen, waterpartijen en poelen, en de dreven, houtkanten en bomenrijen, en een gepast beheer en bijsturing van de aanplantingen rond de wielen;
- d) De landschappelijke inpassing van de visrecreatie;
- e) Het behoud en het beheer van de loofbosaanplanten en de struwelen, en van de populierenaanplanten, met een geleidelijke overgang naar een inlandse loofbosbegroeiing;
- f) Het behoud en onderhoud van het onverhard wegenpatroon;
- g) Het behoud en het beheer van de historische dijenstructuren;

3° Het westelijke poldergebied (met de Schierbroekpolder):

- a) Het behoud van de kenmerkende landschapsstructuur door het behoud van de repel- en blokvormige percelenstructuur en het bijhorende netwerk van afwateringssloten;
- b) Het behoud en beheer van het hoofdafwateringssysteem;
- c) Het behoud en het beheer van de aanwezige landschapselementen, in het bijzonder de wielen, waterpartijen en poelen, en de dreven, houtkanten, bomenrijen, bomengroepen en bomen, en een gepast beheer en bijsturing van de aanplantingen rond de wielen;
- d) De landschappelijke inpassing van de visrecreatie aan het de Grote Krager;
- e) Het behoud en het beheer van de loofboscomplexen en de geïsoleerde loofbosaanplanten, en van de populierenaanplanten, met een geleidelijke overgang naar een inlandse loofbosbegroeiing;
- f) Het behoud, het beheer van de wei- en akkerlandcomplexen, en van geïsoleerde wei- en akkerlanden, inclusief en gericht herstel en het behoud van de structuurrijkdom;
- g) Het behoud en onderhoud van het onverhard wegenpatroon;
- h) Het behoud en het beheer van de historische dijenstructuren;
- i) Het behoud van het cultuurhistorische erfgoed, zoals kapellen;
- j) Het voormalige stort wordt in de mate van het haarbare ofwel bebost ofwel opnieuw aan de Schelderivier toegevoegd (inrichting als schorregebied);

4° Het gehucht Buitenland:

- a) het behoud van het karakteristieke uitzicht en het landelijke karakter van het gehucht (Buitenland en Reek) en de inpassing in het omgevend landschap;
- b) Het behoud van het bouwkundige erfgoed:
 - 1) Bornem, Buitenland 83-85: het Reuzenhuis;
 - 2) Bornem, Buitenland 38: de Sint-Jacobstoren;
 - 3) Bornem, Buitenland 36: de Gildenkamer;

Woonhuizen:

- 4) Bornem, Buitenland 29;
- 5) Bornem, Buitenland 32;
- 6) Bornem, Buitenland 39-4;
- 7) Bornem, Buitenland 40;
- 8) Bornem, Buitenland 42;
- 9) Bornem, Buitenland 44;
- 10) Bornem, Buitenland 50;
- 11) Bornem, Buitenland 56;

Woonstalhuizen:

- 12) Bornem, Buitenland 34;

Bedrijfsgebouwen:

- 13) Bornem, Buitenland 27: bedrijfsgebouw Merckx;

Herbergen :

- 14) Bornem, Vitsdam 63;

c) Het behoud en het beheer van de historische dijkstructuren;

5° Het schorren- en slikkengebied:

- a) Het behoud en het beheer van de schorren en slikken met aandacht voor de karakteristieke fauna en flora;
- b) Het herstel van het historische systeem met winter- en zomerdijken en het bijhorende bodemgebruik;
- c) Het natuurtechnische beheer van de Sigmadijken, waar mogelijk een goede inpassing in het historische landschap;

6° het kasteeldomein D'Ursel:

- a) Historisch, esthetisch en natuurwetenschappelijk verantwoord behoud en beheer van het kasteel met bijhorend park (zowel aanleg als beplantingen en vegetaties) en van de ruimtelijk-structurerende dreven en bijhorende dijkpatronen rond het domein;
- b) Het historische en esthetisch verantwoord behoud en onderhoud van de kerk met bijhorend kerkhof;

Gelet op zijn ligging langs de Schelde, naast een oude meander, wat op archeologisch vlak een vrij hoge potentieel geeft aan de ankerplaats, moet alle ingrijpende werkzaamheden in de bodem voorafgegaan worden door een archeologische prospectie.

Art. 3. De aflijning van de ankerplaats op schaal 1/25.000 wordt weergegeven op het plan als bijlage.

20 SEP. 2007

Brussel,

Vlaamse minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening,

Dirk VAN MECHELEN